

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee
Suur-Ameerika tn 1
Tallinn
10122, Harju maakond

Teie 04.09.2024 nr 1.2-2/85-1

Meie 25.09.2024 nr 11.1-8/24/2058-2

Määruse "Sotsiaal- ja tervisevaldkonna vabauhenduste toetamine" kooskõlastamine

Riigi Tugiteenuste Keskus kooskõlastab sotsiaalkaitseministri ja terviseministri määruse „Sotsiaal- ja tervisevaldkonna vabauhenduste toetamine“ eelnõu ja sellega kaasnevad dokumendid alljärgnevate märkustega arvestamisel.

1. Määrusest ja seletuskirjas ei selgu, miks tehakse toetuse andmiseks toetusleping ja taotluse mitterahuldamise või mittevastavuse korral otsus? Nii rahuldamise, mitterahuldamise kui mittevastavaks tunnistamiseks tuleks teha otsustena ja alus ette näha määruses.
2. Eelnõu § 2 lisada ettemakse mõiste: „Ettemakse on toetuse väljamakse pärast kohustuse tekkimist ning enne kulutuse kandmist“.
3. Eelnõu § 5 lg 1, lause osa „... tekivad projekti elluviimisega kaasnevad kulud“ asendada „... tekivad projekti teostamiseks põhjendatud kulud“.
4. Eelnõu siis § 7 pealkirja on vaja korrigeerida, kuna toetus makstakse välja ettemaksetena. Ettepanek pealkirjaks: „Kindlasummalise makse alusel kulude tõendamine“.
5. Eelnõu § 7 lg 1 korrigeerida: „Ettemakse vahenditest tehtud projekti abikõlblikud kulud tõendatakse kindlasummalise makse abil. Minimaalne kindlasummalise makse suurus on 20 000 eurot. Projektis võib põhjendatud juhul olla üks kindlasummaline makse, mis on väiksem kui minimaalne 20 000 eurot. Projektis võib olla mitu kindlasummalist makset.“.
6. Eelnõu § 7 lg 2 ei pea vajalikuks, sest kindlasummaliste tegevuste arv ja summad on välja toodud projekti taotluses. Ettemaksete suurus võiksid reguleerida toetuse saajad ise, esitades ettemaksetaotluse.
7. Eelnõu § 7 lg 3: toetus on välja makstud ettemaksena, siis kulusid ei hüvitata, need tuleb toetuse saajal tõendada. Palun asendada: „Ettemakse vahenditest tehtud projekti abikõlblikud kulud on tõendatud, kui toetuse andjale on esitatud projekti eesmärkide täitmise ja tulemuste saavutamise tõendamise alused ja toetuse andja on neid kinnitanud.“.
8. Eelnõu § 8 lg 3: personalikulud ja kaudsed kulud on komponendid igas tegevuses, nõ kindlasummalises makses, siis korrektsem on lause: „Projekti kaudsed kulud moodustavad kuni 15% abikõlblikest otsestest personalikuludest.“.

9. Eelnõu § 8 lõige 3: Kindlasummalise makse raames loetakse kaudsed kulud 15% ulatuses abikõlblikuks otsestest personalikuludest. Mida siin on mõeldud? Kas personalikulude pealt lisandub 15% eelarvesse? Kas seda kajastatakse eraldi kaudse kulu reana? Samas projektide eelarve tuleb ju ilmselt tegevustepõhine, kus personalikulu on üks komponent tegevusest ja seega ei saa kaudse kulu rida automaatselt rakendada. Kas 15% kaudseid lisandub ka nende projektide puhul, kus haldus- ja administreerimiskulud loetakse otsesteks kuludeks? (§ 8 lõige 5).
10. § 35 lg 1 soovitage bürokraatia vähendamiseks lisada ministri käskkirja hindajad, vt § 38 lg 10.
11. Hindamine - hindamist puudutav § 38 ei nimeta, kes ja millisel eesmärgil hindamisi tegeva komisjoni moodustab. Seletuskiri viitab 2022. aastal moodustatud komisjonile, kuid see peaks olema määruses kirjas (sh. SOMi poolt moodustatav). Tegemist ei ole ilmselt sama komisjoniga, millele viitab § 35 lg 1 (selle komisjoni eesmärk on lg 1 sõnastuses teine). Komisjonile järgneb omakorda hindamine, määrus võimaldab kasutada ühte hindajat või mitut hindajat. Määrusest ei selgu, millal kasutakse ühte hindajat ja millal mitut hindajat. Eelnõu § 38 lg 13 kohaselt tuleb keskmine hinne leida siis, kui on mitu hindajat. Kui tegemist on ühe hindajaga, kas siis kriteeriumite alusel keskmist ei leita? Need aspektid vajavad täiendamist.
12. Meetme määruse § 38 lg 15 peab olema kahel korral viide lõikele 11, mitte 10: „Võrdse koondhindega projektide korral saab pingereas kõrgema koha projekt, mille lõike 11 punktides 1 ja 2 nimetatud hindamiskriteeriumite liidetud punktisumma on suurem. Kui punktisummad on võrdsed, saab pingereas kõrgema koha projekt, mille lõike 11 punktis 3 nimetatud hindamiskriteeriumi punktisumma on suurem.“. Palun parandada.
13. Eelnõu § 39 lg 1 p 4 kirjas taotlus pingerida, õige taotluste pingerida - „4) arvestades valdkondliku programmi taotlusvooru eelarvet ja taotluste pingerida, ei ole võimalik taotlust rahuldada“. Palun parandada.
14. Iga valdkondliku programmi puhul on nõutud teatav kogemus. Jääb selgusetuks, miks osade programmide puhul on meetme määrusest tulenevalt vajalik tõendatud kogemus ning osadel tõendamise kohustust meetme määruses sätestatud ei ole. Seletuskirjas on kirjas „Kogemuse olemasolu peab taotleja või vastavalt tema partner olema võimeline tõendama.“ Kuivõrd kogemus on ka ühe hindamiskriteeriumi sisuks, peab selle tõendamise kohustus olema kõikide programmide puhul ühesugune.
15. Lisaks eelmisele punktile, kui eritingimustes on nõue kogemusele, kuid kogemus puudub, siis ei vasta toetuse saaja meetme määruse § 11 lg 4 p-s 8 (Taotleja ja partner peavad taotluse menetlemise hetkel vastama valdkondliku programmi tingimustes sätestatud täiendavatele nõuetele) sätestatud nõudele. Kui toetuse saaja ei vasta nõuetele, siis ei peaks jõudma taotlus hindamisele, aga hindamisjuhendis saab hindamiskriteeriumi 1.5 puhul 0 punkti taotlus, mille puhul elluviija kogemusi, projektijuhi rolli ja meeskonna moodustamise aluseid ei ole kirjeldatud ammendavalt ja/või taotlejal puuduvad teadmised, oskused ja kogemused projekti elluviimiseks või seda ei ole võimalik tuvastada. Hindamiskriteeriumi 1.5 punktide kirjelduse järgi ei tohiks ükski projekt saada vähem kui 4 punkti ehk maksimum punktid, sest kui meetme määruses on selge nõue kogemuse kohta ning see nõue on täidetud suuremas osas (2 punkti saab taotleja, kellel on suurem osa vajalikke teadmisi, oskusi ja kogemusi), siis ei ole määruse nõue täielikult täidetud ja taotleja ei vasta meetme määruse tingimustele.
16. Eelnõu § 38 hindamiskomisjoni teenindamine pole reguleeritud. Palun välja tuua, et sellega tegeleb Sotsiaalministeerium.
17. Eelnõu § 40 ei näe otsest vajadust lepingu sõlmimise osas. Kõik eesmärgid, tegevused, periood on olemas projekti taotluses. Aruannete esitamise kord on samuti määruses olemas, võib ainult täpsustada § 44 lg 1 „Toetuse saaja esitab toetuse andjale projekti elluviimise kohta vahearuande koos lisadega e-toetuse keskkonna kaudu iga aasta 20. jaanuariks ja 20. juuliks vastavalt 31. detsembril ja 30. juuni seisuga“. Ettemakse suurused võib reguleerida toetuse saaja ise esitades ettemaksetaotluse vastavalt § 43 lg 1 sätestatule.

- Sellest tulenevalt langeb ära § 40 lg 1 (kui ettemaksetaotlust ei esitata, siis järelikult pole vaja katet tegevuste elluviimiseks).
18. Vastavalt meetme määruse § 41 lg 2 saab projekti muutmise algatada ka toetuse andja või Sotsiaalministeerium. Meetme määruses ega seletuskirjas ei ole märgitud, mis saab olukorras, kui toetuse saaja ei nõustu toetuse andja või Sotsiaalministeeriumi poolt esitatud muutmissetpanekuga. Palun täpsustada ja teha vajalikud täiendused.
 19. Meetme määruse § 41 lg 6 p 2 järgi on väheoluliste muudatustega tegemist kui tegevuse sisu ja kindlasummalise makse aluseks olev tulemus ning selle sihttase oluliselt ei muutu. Olulisuse hindamine on väga subjektiivne ning võib aruannete esitamise järgselt asjatuid vaidlusi tekitada. Lisaks meetme määruse § 7 lg 3 sätestab, et kindlasummalise makse alusel hüvitatakse kulud, kui on tõendatud taotluses nimetatud iga kindlasummalise makse tulemuse saavutamine. Tulemuse osalisel saavutamisel tehakse makse proportsionaalselt tulemusega. Seletuskirjas on rõhutatud "kulu loetakse tekkinuks, kui kokkulepitud tulemus on täielikult saavutatud". Kas väheolulise muudatuse korral tehakse makse proportsionaalselt saavutatud tulemusega? Palun täpsustada.
 20. Juhime tähelepanu: tehniliselt ei saa kindlasummalist makset osaliselt välja maksta. § 7 lg 3 on kirjas, et tulemuse osalisel saavutamisel tehakse makse proportsionaalselt tulemusega. Kui toetuse saaja ei saavuta tulemust 100% ja on vaja teha väljamakse planeeritust väiksemas mahu, siis tuleb esmalt muuta projekti eelarves vastava kindlasummalise makse suurust ning seejärel teostada makse. Kirjeldatu tähendab ilmselt toetuse saajaga sõlmitud lepingu muudatust.
 21. Eelnõu § 43 lg soovitame anda vastutuse otsustada ettemakse suuruse üle toetuse saajale. Nt „Ettemakse saamiseks esitab toetuse saaja toetuse andjale e-toetuse keskkonnas ettemaksetaotluse. Esimene ettemaksetaotlus esitatakse hiljemalt 10 tööpäeva pärast taotluse rahuldamise otsuse jõustumist. Järgmised ettemaksetaotlused esitab toetuse saaja iga aasta jaanuaris ja juulis.“
 22. Eelnõu § 43 lg 4 lisada „Ettemakset peab kasutama vaid abikõlblike kulude katmiseks“.
 23. Eelnõu § 43 lg 5 lisada „Projekti eesmärkide täitmise ja tulemuste saavutamise tõendamise alused tuleb esitada 30 kalendripäeva jooksul tegevuste lõppkuupäevast arvates. Kui toetuse saaja ei esita toetuse andjale projekti eesmärkide täitmise ja tulemuste saavutamise tõendamise aluseid ettenähtud ajal, võib toetuse andja nõuda toetuse saajalt ettemakse tagasi ja peatada järgmised ettemaksed“.
 24. Eelnõu § 45 lg 1 p 13 teine lause sätestab: *Teenuste ja toodete, sealhulgas mööbel, puhastustooted, kontoritarbed, IT-seadmed, hankimisel lähtutakse soovitatavalt keskkonnaministri 29. juuni 2021. a määruse nr 35 „Hankelepingu esemeks olevate toodete ja teenuste keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja nende kohta riigihanke alusdokumentides kehtestavad tingimused“ lisa 4 sätestatud põhimõtetest.* Lauset tuleb korrigeerida, sest nimetatud keskkonnaministri määrusest lähtumine on kohustuslik, mitte soovituslik, kui hankelepingu esemeks on nimetatud tooted ja teenused. Samuti tuleb välja jätta viide konkreetselt vaid määruse lisale 4, sest lisa 4 kehtestab nõuded vaid koopia- ja joonestuspaberi riigihangetele.
 25. Kuigi projekti kulud hüvitatakse kindlasummalise maksena, siis eelnõu § 46 reguleeritakse üksikasjalikult, kuidas nn mittehankija peab ostumenetluse tegema. Seletuskirjas selgitatakse, et kindlasummalise makse puhul kuludokumente ja nende aluseks olevaid hanke või ostumenetluse dokumente ei kontrollita, kuid kohustuse ettenägemine on vajalik läbipaistvuse tagamiseks. Mõistlikum on kehtestada täpsemad nõuded kindlasummalise makse eelarve kujundamisele, mida taotluste menetlemisel kontrollitakse. Kui esitatakse projektitaotlus, kus tuleb selgitada eelarvet ja kulude säästlikkust, sh parimat hinna ja kvaliteedi suhet, on ka reaalselt võimalik vaadata, et eelarve oleks kujundatud vastavalt tegelikule turuolukorrale ja õiglaselt (nt pakkumuste küsimine kvalifitseeritud ettevõtjatelt ja nende võrdlemine jms).

26. Kuna seletuskirja järgi hankedokumente ei kontrollita, siis eelnõu § 46 lg 1 p 1 tuleb välja jätta osa "ja esitama saadud hinnapakkumused nende küsimist tõendavate dokumentidega toetuse andjale koos sõlmitud hankelepinguga".
27. Arvestades toetatavat valdkonda ja tegevusi, siis on üsnagi tõenäoline, et toetuse saajad ja partnerid korraldavad ka sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlusi. Nimetatud teenuste puhul ei ole lihthanke piirmäära ette nähtud.

Ettepanek sõnastada eelnõu § 46 lg 1 p 1 järgmiselt:

(1) Toetuse saaja ja partner on kohustatud järgima riigihangete seadust, kui ta on hankija riigihangete seaduse tähenduses, ning:

1) küsima riigihanke puhul, mille eeldatav maksumus jääb alla lihthanke piirmäära või alla riigihanke piirmäära, kui riigihangete seadus selle riigihanke kohta lihthanke piirmäära ei kehtesta, kirjalikult kolm võrreldavat hinnapakkumust piisava kvalifikatsiooniga ettevõtjalt, kui hankelepingu käibemaksuta summa on suurem kui 20 000 eurot;

28. Parandada eelnõu § 46 lg 2 olev viiteviga: peab ta ostu maksumuse väljaselgitamiseks korraldama ostumenetluse lähtuvalt lõigetes 3–6 sätestatud nõuetest. Paragrahvis on viis lõiget.
29. Täiendada eelnõu § 46 lg 3 p 4 selliselt, et vältima peab olukorda, kus partneri korraldatavas ostumenetluses osaleksid partneriga seotud isikud.
30. Asendada eelnõu § 46 lg 4 p 6 sõna "rakendusüksuse" sõnaga "toetuse andja".
31. Ettepanek kehtestada ostumenetlustele, mis viiakse läbi riigihangete registris, eelnõu § 46 lg 5 p 5 sarnane kohustus.
32. Juhime tähelepanu: Hindamisjuhendis kirjeldatud hindamiskriteeriumid on väga subjektiivsed ning eeldavad hindajatelt väga põhjalikku argumentatsiooni hinnete kujunemisel.
33. Hindamisjuhendi punkti 1.6 alusel saab taotlus punkte vaid juhul, kui kindlasummalise makse eelarvestamise aluseks olevad kulud on põhjendatud, realistlikud, säästlikud ja tõendatud. Selle järgi peaksid kõik kulud olema tõendatud, kuid kas see on realistlik? Lisaks puudub selline nõue meetme määruses toetuse taotlusele sätestatud nõuete loetelust. Meetme määruse § 12 lg 1 p 8 sätestab, et "taotlus sisaldab iga kindlasummalise makse aluseks oleva kulu eelarvet, mille koostamisel on lähtutud kulude abikõlblikkuse nõuetest ja säästlikkusest, sealhulgas parimast hinna ja kvaliteedi suhtest".

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristi Sell
toetuste arendamise osakonna juhataja

Kaidi Kenkmann 663 2041
Kaidi.Kenkmann@rtk.ee